

GŁOS ZIEMI

BIAŁOSTOCKIEJ

Rok II

Redaktor Naczelny JAN WALEWSKI
Redakcja i Administracja: Św. Rocha № 3, telefon № 10-06 i 2-73

Nr. 12 (83)

Korzyści traktatu Polsko-Niemieckiego

Białystok, 15 stycznia 1931 r.

W związku z zapowiedzianą rozprawą w sejmie nad ratyfikacją traktatu handlowego polsko-niemieckiego warto przypomnieć sobie genezę tego układu, mającego stanowić według założenia strony polskiej pierwszy krok do nawiązania normalnych stosunków gospodarczych z Rzeszą. Podpisanie umowy przez pełnomocników obu stron nastąpiło w dniu 17 marca roku ubiegłego po rokowaniach, które z przerwami mniej lub więcej długimi ciągnęły się przez blisko pięć lat. Rokowania te przechodziły przez cały szereg etapów, przy każdym poszczególnym zagadnieniu przedstawiciele Niemiec odwoływali się do wyższych swych władz, celowo przeciagając rokowania. Najtrudniejszymi do rozstrzygnięcia były sprawy eksportu do Niemiec polskiego węgla i trzody chlewnej oraz innych produktów hodowlanych, gdy dla Polski znów trudne do przyjęcia były proponowane przez Niemców prawa pobytu i osiedlenia się w naszym kraju obywateli Rzeszy. W trakcie rokowań jednak, dzięki niewątpliwie cierpliwości i dobrej woli pełnomocników polskich, zostały wreszcie ustalone podstawy do kompromisowego porozumienia.

Traktat handlowy polsko-niemiecki ma zasadniczo charakter umowy kontyngentowej, gdyż wobec nieustępliwego stanowiska delegacji niemieckiej, nie można było uzyskać, wskazanego przez konwencję genewską całkowitego zniesienia wszelkich zakazów w obrocie wzajemnym. Polska zatem otrzymała prawo wywozu na teren Rzeszy kontyngentu węgla w ilości 320 000 ton miesięcznie, przyczem przewidziano ewentualność porozumiewania się polskich i niemieckich producentów węgla w sprawie sposobu wywozu naszego węgla do Niemiec. Porozumienia zabezpieczyłyby rynki niemieckie, a zwłaszcza Śląsk Opolski przed gwałtowną niżką cen rynkowych. Do porozumienia tego zgłosili akces już wszyscy producenci węgla w Polsce, przyczem rząd zachował sobie prawo kontroli. Traktat dalej przyznaje Polsce roczny kontyngent wywozu trzody chlewnej w ilości 200 000 sztuk. Liczba ta może być zwiększona stopniowo w ciągu dwóch lat najbliższych do 350 000 sztuk rocznie.

To wszystko, jeśli chodzi o zdobycze w zakresie eksportowo-handlowym dla Polski. Sprawa rozszerzenia możliwości zbytu produkcji węglowej i hodowlanej ma dla nas niewątpliwie znaczenie bardzo poważne. Zdobyć realną Niemiec natomiast jest przedewszystkiem uzyskanie równowartościowych kontyngentów przywozowych do Polski na towary, zakazane do przywozu rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1928 i 28 grudnia 1929. Korzyść Niemcom przynosi również punkt umowy, normujący prawa wjazdu, pobytu i osiedlenia obywateli obu krajów, daje bowiem możliwość działania na terenie Polski niemieckim kupcom i przemysłowcom oraz spółkom handlowym.

Jak widzimy, traktat został zawarty pod kątem zapewnienia obu stronom równorzędnych i równowartościowych korzyści. Samo zaś godpisanie nowej umowy, po długotrwałej wojnie celnej, wywołanej

Konferencja posłów i senatorów BBWR w sprawie zmiany Konstytucji

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA 15. I. We środę wieczorem u p. premiera Ślaska odbyło się towarzyskie zebranie posłów i senatorów Klubu BBWR., wyznaczonych przez władze Klubu do Komisji konstytucyjnych Sejmu i Senatu.

Dowiadujemy się, że na zebraniu tem omawiano sprawę przystąpienia do zmiany Konstytucji w

myśl orędzia Pana Prezydenta Rzplitej oraz zasadniczego stanowiska Klubu BBWR. w tej sprawie, któremu Klub dał wyraz w poprzednim Sejmie. Po wyjaśnieniu, że Rząd pragnął aby nowa Konstytucja była wynikiem prac samego społeczeństwa - oczekuje od BBWR. inicjatywy w tym względzie - powołano Komisję w składzie: prezesa: J. Jędrzejewicza, wiceprezesa E. Hołównki, wicemarszałków Sejmu: St. Cara, Jana Piłsudskiego, oraz prezesa Komisji Konstytucyjnej Sejmu, profesora Makowskiego z tem, że Komisja ma ustalić metody tej zasadniczej pracy dla Państwa.

Dowiadujemy się dalej, że Komisja przedstawi w najbliższych dniach wynik swoich prac do zatwierdzenia prezydium Klubu BBWR.

Sojusz polsko-rumuński przedłużony na dalsze pięć lat

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA 15. I. Dziś w godzinach popołudniowych w Paryżu podpisał minister Zaleski w imieniu Polski i minister Mironescu w imieniu Rumunii układ, przedłużający na dalsze lat 5 polsko-rumuński traktat przyjaźni oraz polsko-rumuński przymierze wojskowe.

Oba traktaty wygasają w marcu tego roku.

Wobec tego, że oba państwa żywią przekonanie, iż przyjaźń pomiędzy sąsiadującymi narodami i przymierze wojskowe leży w interesie obu narodów - układ został przedłużony po krótkotrwałych zresztą pertraktacjach.

Wszystkie Komisje Sejmowe będą pracowały pod przewodnictwem posłów BBWR

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA 15. I. W dniu dzisiejszym zostało zakończone konstytuowanie wszystkich 22 komisji sejmowych.

Prezysury wszystkich komisji objęli członkowie BBWR. Prezesem Komisji Administracyjnej został dr. Polakiewicz, Budżetowej - dr. Byrka, Komunikacyjnej - dr. J. Brzozowski, Konstytucyjnej - prof. Makowski, Ochrony Pracy - dr. Madejski, Opieki Społecznej - Snopczyński, Oświatowej - p. Jaworska, Odbudowy Kraju - Andrzej Lubomirski, Prawniczej - wicemarszałek S. Car, Przemysłowo-Handlowej - Minikowski, Reform Rolnych - Tebinka, Robot Publicznych - inż. Gałka, Rolnej - Jan Rudowski, Skarbowej - prof. Krzyżanowski, Wojskowej - płk. Miedzinski, Zagranicznej - Janusz Radziwiłł, Emigracyjnej - Paweł Goettel, Morskiej - inż. Kosydarski, Re-

gulaminowej - Podolski, Petycyjnej - Moczulski, Zdrowia Publicznego - dr. Dyboski.

Wszyscy obywatele Państwa Polskiego korzystać będą z równych praw

Projekt ustawy, znoszącej ograniczenia dzielnicowe w Komisji Sejmu

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA 15. I. W najbliższy wtorek, t. j. dnia 20 bm, odbędzie się posiedzenie sejmowej Komisji prawniczej, na której rref rowany będzie przez posła Jeżkę (BBWR) złożony przez Rząd projekt ustawy, uchylającej wszystkie obowiązujące dotąd a otrzymane w spadku od państw zaborczych ograniczenia prawne, ze względu na religię i narodowość obywateli państwa polskiego. Wszystkie te ograniczenia znosi wspomniana ustawa.

Na temże posiedzeniu wygłosi poseł Paschalski (BBWR) referat o wnioskach, poruszających sprawę traktowania więźniów politycznych w twierdzy w Brześciu n/Bugiem. Posiedzenie Komisji prawniczej oczekiwane jest ze zrozumiałym zainteresowaniem.

Zatarg w przemyśle górniczym na Śląsku trwa nadal

(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA 15. I. W dalszym ciągu naszych wczorajszych informacji o zatargu na temat plac górniczych, jaki wybuchł na Górnym Śląsku, dowiadujemy się, że na dzisiejszym posiedzeniu delegatów górników i przedstawicieli przemysłowców delegat przemysłowców, dyrektor Tarnowski, wystawił pod adresem górników żądanie wyrażenia zgody na obniżenie zarobków w kopalniach węgla o 10%, motywując to żądanie fak-

tem, że drożyzna w ostatnich czasach spadła, według danych urzędowych o 10%. Przedstawiciel przemysłowców górniczych zastrzegł się jednocześnie, że żądanie to jest tylko tymczasowe i jeżeli położenie gospodarcze w górnictwie nadal będzie się pogarszać, to przemysłowcy górniczy będą musieli domagać się dalszego obniżenia zarobków robotniczych. Przedstawiciel górników żąda-

nie przemysłowców odrzucił, obstając przy utrzymaniu plac na dotychczasowej wysokości. Wobec nie osiągnięcia porozumienia pomiędzy pracodawcami i górnikami, sprawa obniżenia plac w górnolaskim przemyśle górniczym zostanie przekazana specjalnej Komisji arbitrażowej, która powołana będzie przez województwo śląskie w porozumieniu z Ministerstwem Pracy.

przez Niemcy zostało umożliwione jedynie dzięki maximum dobrej woli, z jakim traktowała sprawę delegacja polska z ministrem Twardowskim na czele. Ratyfikacja traktatu będzie dalszym dowodem naszej dobrej woli w stosunku do sprawy wznowienia normalnych stosunków gospodarczych z naszym sąsiadem zachodnim. Stosunki te ustaly przed pięciu laty bynajmniej nie z naszej winy i nie przez nas

została wywołana długotrwała wojna celna, której wyniki miały przykre skutki nie tylko dla nas. T. j. dzięki właśnie wojnie celnej powstał w Polsce cały szereg nowych zakładów przemysłowych, a cały przemysł nas ożywił się znacznie i dziś przedstawia siłę, która może już rywalizować skutecznie z obcą konkurencją. Jeśli zaś chodzi o eksport naszego węgla i produktów hodowlanych, to

zdobylismy, wiedzeni koniecznością, nowe rynki zbytu zarówno w Europie, jak i w państwach zamorskich.

Ratyfikujemy więc traktat handlowy z Niemcami - należy o tem pamiętać - bynajmniej nie w imię własnych egoistycznych interesów, lecz jedynie i wyłącznie dla wykazania naszych rzetelnych dążeń pacyfistycznych i unormowania stosunków sąsiedzkich.

ZE SWIATA

Łoz łotników polskich

BYTOM. Dwa łotnicy polscy, którzy wskutek mgły wyładowali na terytorium niemieckim pod Opolem, przebywają nadal w więzieniu.

Tragiczna sytuacja

SZANGHAJ. W całych Chinach zaplanowały straszne mrozy, setki osób zmarło na śmierć. W prowincji Szanghaj wybuchła epidemia dżumy. Wskutek klęski szarańczy, która zniszczyła zbiorów około 600 000 ludzi padło śmiercią głodową.

Kończą w Indiach

BOMBAJ. W czasie rozruchów około 250 osób zostało rannych. Na dziś zapowiedziany jest „dzień żalobny” i demonstracje.

Dobrymi kradzież

BERLIN. W koleje podziemnej dwóm kupcom skradziono 117 brylantów.

Zbrojenia

WASZYNGTON. Komisja sejmowa dla spraw marynarki zatwierdziła budżet, w którym 74 miliony dolarów figuruje na rozbudowę floty.

Trzęsienie woda

MEKSYK. 15. I. (PAT) Skutkiem trzęsienia ziemi w Meksyku rannych jest 25 osób, 50 domów uległo zniszczeniu. Mieszkańcy kłęczą na ulicach zanosząc błagalne modły do Boga. Wulkan Popocatepetl wznowił swą działalność. Lawa płynęła na przódzieleni 50 mil.

Miasto pod ziemią

SINGAPODRE. 15. I. (PAT) W ciągu jednej nocy stan wody na rzecze Pagang podniósł się o 35 stóp. W mieście Temeron zalanych jest szereg domów i magazynów, woda dostęga nawet wyższych pięter, miasto jest ewakuowane.

Trunki na widowni

OSLO. Rozeszły się tu pogłoski, iż w najbliższych dniach przybywa tu Trunki, który spotka się z delegatem Stalina celem omówienia warunków powrotu Trockiego do życia politycznego.

Deficyt Niemiec

BERLIN. Rozsądnok gospodarki państwowej Niemiec uwidoczniła się w budżecie przedłożonym Komisji budżetowej, w którym sięga deficyt około milijarda marek.

Z całej Polski

Kara na wykonawców wyroku „dintofry”

WARSZAWA. Komunisty Kagan, Sosnowiec i Niebieski, którzy wykonują wyrok „dintofry” zamordowali byłego komunistę Stedlarza, skazani przez Sąd Okręgowy i Apelacyjny na karę śmierci, stanęli wczoraj przed Sądem Najwyższym, który karę śmierci uchylił i skazał ich na dożywotne więzienie.

Fundusz drogowy

Do Sejmu został wniesiony projekt ustawy o funduszu drogowym, który będzie miał prawo zaciągnąć pożyczkę do 400 milionów zł.

Zatrzymanie oszust

WARSZAWA. Został tu aresztowany Rafał Glass, który grasował po całej Polsce i na podstawie sfalszowanych pełnomocnictw pobierał zaliczki na ubezpieczenie. Straty, jakie z tego tytułu ponieśli ci którzy padli ofiarą oszustwa sięgają około pół miliona zł.

Wios budują łożyska podwodne

RZYM. Rząd włoski zamówił 22 łożyska podwodne.

Bunt więźniów

BYDGOSZCZ. W więzieniu w Koronowie 400 więźni w zorganizowało masowy bunt, w czasie którego wybito wszystkie szyby w oknach. Bunt zlikwidowała straż pożarna strumieniami zimnej wody.

Złoto!

HAWANA 15. I. Do miejscowości położonej we wschodniej części wyspy wyruszyło setki osób, gdyż według krążących w stolicy pogłosek znaleziono tam złoto.

Dlaczego przyszłość Polski związana jest z morzem? Nieprzebrane skarby morza—Przemysł, handel i komunikacja morska podstawą bogactwa narodowego

Hasło „Wszyscy frontem do morza!”—jakie rozbrzmiewa dziś po całej Polsce w związku z atakami Niemców na nasze prawa do morza, wymaga szerszego omówienia. W umysłach ludzi, mniej z tem zagadnieniem obznajomionych, rodzi się pytanie, dlaczego z takim uporem polska racja stanu walczy o dostęp do morza—o polskie morze—narażając się na konflikty z wieżami zachłannymi sąsiadami. Czy dzieła tu tylko nasza ambicja narodowa, miłość do ziemi pomorskiej i nasz słynny polski romantyzm, szukający sławy na szerokich przestworzach oceanu? Czy są ponadto jeszcze inne racje, zmuszające do uporczywej walki o morze?

Oczywiście, że są!
O tych racjach chcemy mówić w dzisiejszym naszym artykule. O historycznych prawach naszych do morza i Pomorza, o obowiązkach naszych względem braci pomorskich, o politycznym znaczeniu dostępu do morza mówiliśmy i pisaliśmy już wiele. Obecnie poruszymy inną kwestję. Jest nią ekonomiczne znaczenie morza w gospodarstwie życia Polski.

Wielki wpływ morza na gospodarke Narodu wyraża się w możliwości prowadzenia handlu i przemysłu morskiego, oraz komunikacji morskiej. Aby pojąć, co znaczą te możliwości i jak wielkie znaczenie mogą mieć one na zubożeniu naszego kraju, należy przedtem poznać bogactwo morza.

Głębiny morskie skrywają olbrzymie zapasy środków żywności. Żyje w nich około 10 tys. rodzajów ryb, a najpożyźniejsze z nich tworzą ławice, zajmujące przestrzeń setek kilometrów kwadratowych i liczące miliony milionów sztuk. Liczba ryb jadalnych w ławicach morskich da się porównać tylko z liczbą kłosew w łanach chlebowych i dlatego te światy zbóż i ryb ciągle porównywać trzeba.

Lecz nie tylko ryby jadalne tworzą bogactwo wód morskich. Nieprzebrane ilości różnych raków, ślimaków, zwierząt, ptaków, robaków, owadów i roślin uzupełniają skarby, jakie człowiek osiągnąć może z głębi wiecznych głębin oceanów.

Jeśli dodamy do tego wydobycie z morza soli, zbieranie jaj ptasich, przerabianie ryb i ślim morskich na różne lekarstwa, zbieranie ptasiego pierza, otrzymywanie skór i futer z zwierząt morskich, używanie roślin morskich na opał lub nawóz, przetwarzanie kości ryb, skorup ślimaków i innych

żyłek na klej, guziki, farby i t. p., nakoniec wydobycie z morza pereł, koralu, bursztynu i t. d.—to dopiero wtedy otrzymamy pełny obraz nieprzebranego bogactwa mórz i oceanów.

Powierzchnia wód na kuli ziemskiej, wynosząca 6603 tys. mil kw., w porównaniu z lądem, posiadającym obszar 2453 tys. mil kw., jest trzy razy większą, przeto jasne jest, że bogactwo mórz jest bez miary i liczby.

Sprawdzimy teraz, jaki udział w bogactwie tem przypada Polsce.

Wolna, niepodległa i scalona Polska posiada około 350 000 km. kw., a na powierzchni Baltyku należy do niej około 1 400 km. kw. morza, równych 250 000 morgom. Z obszaru morskiego 50 000 morgów przypada na mierca najlepsze (ławicowe) 150 000 morgów na miejsca drugorzędne

Przyjmując zasadę anglików, którzy twierdzą że jeden mórg wód morskich daje tyle pożywienia tygodniowo, co jeden mórg dobrej gleby rocznie, otrzymamy przy obliczeniu wartości Morza Polskiego, równająca się 33 milj. centn. zboża. Osiągnięcie zysków tych jest zadaniem, które możemy osiągnąć, rozwijając nasze rybołówstwo.

Ustalono drogą ściśle obliczeń zyski z komunikacji morskiej, przy pojemności naszej floty 5 mil. tonn wyniosłyby około 300 kg. tonażu przewożonego czystego zarobku na każdego mieszkańca Państwa, a więc widzimy, że kwestja dostępu do morza i rozwoju przemysłu morskiego leży w interesie każdego obywatela.

Starajmy się przeto poznać wartość morza!

Wzorem postępowej Szwajcarii

Projekt elektryfikacji powiatu białostockiego Chwała Inicjatywa
Dyrekcji Robót Publicznych

W związku z zamierzoną elektryfikacją uprzemysłowionej części powiatu białostockiego powstał projekt stworzenia okręgowego zakładu elektrycznego przemysłowo-rozdzielczego (elektrowni sieci okręgowej), zasilonego z posiadającej znaczne i niewykorzystane rezerwy energii elektrowni Białostockiego Twa Elektryczności.

Zrealizowaniem projektu tego ma zająć się Spółka, stworzona przez czynniki samorządowe i ona wystąpiłaby o uzyskanie uprawnienia rządowego na przesyłanie, przetwarzanie i rozdzielanie energii elektrycznej, w celu zawodowego jej zbytu na projektowanym obszarze zasilania.

Celem uniknięcia nieporozu-

mienia zaznaczyć należy, że miasto Białystok byłoby wyłączone z obszaru zasilania, objętego działalnością Spółki.

Inicjatywę zorganizowania omawianej Spółki podjęła Dyrekcja Robót Publicznych, która zwróciła się z zapytaniem do Magistratu mi. Białostoku, czy ten z tytułu umowy koncesyjnej, zawartej 29 maja 1908 roku, miałby jakieś postulaty w związku z ewentualnym pobieraniem prądu przez projektowany zakład z Elektrowni białostockiej.

Sprawę tę Magistrat przekazał do załatwienia wspólnie z Komisją Elektryczną, wwołaną na posiedzeniu Rady Miejskiej w dniu 13 b.m.

Normalizacja prac związków komunalnych przez Związek Miast Polskich

Zarząd Związku Miast Polskich specjalnymi okólnikami zawiadomił miasta związkowe, że przy biurze Związku uruchomiona została poradnia z dziedziny urządzeń zdrowotnych i referentem spraw tych jest znany fachowiec Dr. Klemens Łazarowicz.

W najbliższym czasie Związek uruchomi poradnię prawną, która będzie udzielała miastom bezpłatnych informacji z zakresu rozpo-

ządzeń prawnych, oraz będzie załatwiała na żądanie miast rekursy, skargi, opinie umów, zastępstwo miast w procesach sądowych i w Trybunale Administracyjnym za honorarium.

Jednocześnie Związek projektuje zorganizowanie przy współudziale Tow. Urbanistów Polskich poradni dla miast w sprawach pomiarowych, regulacyjnych, rozbudowy i tp.

Ciepła strawa i opał dla bezrobotnych Zarządzenie pana Wojewody

W tych dniach Pan Wojewoda Kościelkowski wydał zarządzenie do wszystkich Panów Starostów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych oraz Prezydentów miast wydziałowych, celem wdrożenia akcji żywnościowej dla bezrobotnych robotników tam, gdzie sytuacja lokalna nie pozwala na zatrudnienie bezrobotnych i gdzie warunki miejscowe będą tego bezwzględnie wymagały.

Wysokość porcji żywności-

wych została ustalona jak następuje: dla dzieci od lat 10 i osób dorosłych — litr zupy i 300 gr. chleba, dla dzieci od lat 6 do 10 połowa powyższej porcji, zaś dla dzieci do lat 6 niezależnie od połowy porcji zupy i chleba pół litra mleka i 20 gr. cukru na dziecko.

Prócz tego Pan Wojewoda zalecił zaopatrywanie bezrobotnych przez poszczególne Magistraty w opał.

Życie gospodarcze

Kto jest akcjonariuszem Banku Polskiego

W związku z zbliżającym się terminem walnego zgromadzenia akcjonariuszów Banku Polskiego, które odbędzie się prawdopodobnie 2 lutego, dowiadujemy się, że głównym akcjonariuszem Banku Polskiego jest Skarb Państwa, posiadający całą II emisję akcji w ilości 500.000 sztuk oraz przeszło 5 000 akcji I emisji. Należy zauważyć, że akcje II emisji, dopóki stanowią własność Skarbu, nie dają mu prawa głosu na walnych zebraniach oraz są ograniczone w dywidendzie do 10%.

Następnie gros akcji znajduje

się w posiadaniu zagranicznych akcjonariuszów, na imię których zapisano jest przeszło 31 tys. t.j. prawie o 3 000 sztuk akcji więcej niż było w końcu r. 1929. Dalej idzie Poczta Kasa Oszczędności ok. 50 000 sztuk, Bank Gospodarstwa Krajowego — 7 000 sztuk, Fundusz Emerytalny Banku Polskiego — 32 000 sztuk, różne przedstawicielstwa — 15 000 sztuk oraz gminy i instytucje komunalne — 17 416 sztuk. Ogółem w posiadaniu akcjonariuszów znajduje się 1 500 000 sztuk akcji po 100 zł. nominalnej wartości każda.

Ceny bekondów polskich zwyżkują

W ostatnich dniach zaszła wydatna poprawa na rynku bekondów zarówno w Londynie, jak i na północy Anglii. Popyt wzrasta i ceny ujawniają tendencję zwyżkową, a rzeczoznawcy spodziewają się, że w przyszłym tygodniu najpóźniej nastąpi wzrost cen bekondów polskich. Według ostatnich notowań, ceny bekonu polskiego

kształtowały się na poziomie 51 do 56, górując nad litewskimi i 5 wieckimi. W ciągu tygodnia dostarczono do Anglii 5 689 bal. bekondów polskich, z czego 3 904 przybyło do Londynu. Danja w tym samym okresie nadeszła do Anglii 53 948 bal., z czego 26 581 do Londynu.

Organizacyjne zabranie Związku Hodowców Drobiu i Zwierząt futerkowych

W dniu 25 stycznia r. b. w lokalu Wojewódzkiego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych w Białymstoku o godz. 11 odbędzie się zebranie organizacyjne „Związku Hodowców Drobiu i Zwierząt futerkowych”. Na porządku dziennym między innymi będą rozpatrywane: odczytanie statutu, wybór Rady Nadzorczej, plan pracy i budżet na rok 1931, sprawa przystąpienia na członka do Centralnego Komitetu do spraw hodowli drobiu w Polsce i inne.

Z powodu zmian warunków gospodarczo-ekonomicznych hodowla drobiu i zwierząt futerkowych nabiera coraz większego znaczenia w gospodarstwach rolnych i bezrolnych, gdyż produkty wymienionej gałęzi gospodarstwa, mają zapewnić zbytni na rynkach wewnętrznych i zagranicznych.

Głównym zadaniem spółdzielni będzie właśnie zorganizowanie zbytu i ujednostajnienie produkcji w gospodarstwach członków spółdzielni.

Czy jesteś już członkiem L. O. P. P.?

WITOLD ANTONOWICZ

Szkolnictwo zawodowe, a życie gospodarcze

Zagadnienie organizacji szkolnictwa zawodowego jest niepomniernie ważne, gdyż absolwenci jego będą tworzyć przyszłość gospodarstwa Polski. Stąd praca nad rozwiązaniem tego zagadnienia rozpoczęła się w Polsce Odrodzonej w całej pełni z tym momentem, w którym przeszliśmy od akcji obrony granic kraju do życia prawdziwie pokojowego.

Ocena wartości przygotowania zawodowego absolwentów szkół zawodowych jest bardzo trudna. Bez otrzymania z życia potrzebnego materiału trudno w tej chwili podać szkolnictwo zawodowe miarodajnej krytyce. Miarodajną powinna być tutaj opinia sfer gospodarczych, ściślej mówiąc pracodawców, zatrudniających absolwentów szkół zawodowych. Opinie te, wydawane dotychczas na wyrywki, pod różnymi kątami widzenia, nabiora, przypuszczać należy, właściwego charakteru wówczas, gdy sprawami szkolnictwa zawodowego

zainteresują się bliżej samorządy gospodarcze: Izby Przemysłowo-Handlowe i Izby Rzemieślnicze. Będą one wyrazem stosunku życia gospodarczego do realizacji przez szkoły zawodowe swych zadań. Ściślej mówiąc, będzie można z nich dowiadywać się konkretnie, czy wiadomości, dostarczane przez szkoły zawodowe różnych typów, znajdują istotnie całkowicie zastosowanie w przyszłej pracy zawodowej absolwentów i jakie są w tym względzie braki. Zetknięcie się we właściwej płaszczyźnie ludzi teorii, jakimi są zazwyczaj nauczyciele, z ludźmi, pracującymi w przemyśle, rzemiośle i handlu, stworzy pożądany regulator stosunku szkoły zawodowej do życia i naodwrot. Wzajemna wymiana opinii da niezawodnie obopólne korzyści, odbije się bardzo dodatnio na tworzeniu zastępów młodych fachowców.

Nim jednak przejdziemy do właściwego tematu, a obejmują-

cego zagadnienia dostarczenia życia gospodarczemu tegich fachowców, czujemy się w obowiązku zwrócić uwagę na smutne zjawisko słabej orientacji, a właściwie częstokroć zupełnej nieorientacji ogółu obywateli w sytuacji gospodarczej naszego kraju. A jednak położenie geograficzne Polski, jej zasoby bogactw naturalnych, drżące rezerwy energii ludzkiej wymagają czegoś wręcz przeciwnego. Uświadczenie to możnaby skutecznie w drodze urzędowania popularnych odczytów i stałego planowego pomieszczenia w prasie artykułów, omawiających w sposób popularny zagadnienia ekonomiczne całego świata, a w szczególności Polski. Pobudziłoby to myśli szerszego ogółu i wytworzyłoby nastawienie psychiczne, dzięki któremu wytworzyłaby się opinia społeczna, będąca podstawą do ugruntowania wraźnej polityki gospodarczej w dobie obecnej i na przyszłość.

Przeciwko nieuświadczeniu w zakresie zagadnień gospodarczych możnaby się zaasekurować na przyszłość w drodze położenia nacisku na nauki ekonomiczne również w zakładach ogólnokształcą-

cych. Młodzież nasza, uczęszczająca obecnie do gimnazjów lub seminarjów nauczycielskich, może rozwijać się umysłowo również i przez studiowanie nauk ekonomicznych, a zwłaszcza geografii gospodarczej. Przedmioty te, wykładane w wyższych klasach i ujęte pod kątami rozwiązywania najważniejszych problemów gospodarczych, wpłyną na rozwój umysłowy młodzieży tak samo, jak historia, literatura, które to przedmioty mogą być w swym szerokim zakresie nieco uszczuplone, a powstała luka z dobrym skutkiem wypełniona w sposób wyżej przytoczony.

Duże pole do pracy w uświadczeniu gospodarczym można znaleźć i na terenie szkoły powszechnej.

Szkola powszechna jest zakładem naukowym, przez który powinni w przyszłości przejść wszyscy obywatele naszego Państwa, a przechodzą i obecnie w bardzo dużej liczbie. Duża liczba ich na szkole powszechnej zakończy swe wykształcenie. Z tych powodów szkoła powszechna narówni z nauką o obywatelstwie powinna położyć szczególny nacisk na geo-

grafję gospodarczą i brodeuteykę ekonomiczną społeczną. Otrzymane przez obywatela w szkole powszechnej wiadomości z tej dziedziny będą podstawą do dalszych jego orientacji w życiu gospodarczym i będą zdrową podstawą do wytworzenia tak pożądanej opinii społecznej w sprawach ekonomicznych kraju.

Nauki, dotyczące zagadnień życia gospodarczego, powinny być szczególnie podkreślone oczywiście w szkołach zawodowych. Zostały one uwzględnione w dotychczasowych programach szkół zawodowych i zastosowane odpowiednio do poziomu umysłowego młodzieży, pobierającej w nich nauki.

Jakie będą rezultaty pracy nad młodzieżą szkół zawodowych, pokaze przyszłość, zwłaszcza wtedy, kiedy poszczególne absolwenci tych szkół, jako ludzie dojrzałi, staną do życia obywatelskiego.

Nim jednak przejdziemy do szczegółowego omówienia pracy na terenie szkół zawodowych, musimy zwrócić uwagę na moment przechodzenia młodzieży ze szkół ogólnokształcących do szkół zawodowych. (C.d.n.)

Budżet Ministerstwa Robót Publicznych w Komisji Sejmowej

WARSZAWA, 15. I. (PAT.). Sejmowa Komisja budżetowa przystąpiła na dzisiejszym posiedzeniu do preliminarza budżetowego Ministerstwa Robót Publicznych. Referent poseł Pączek (BBWR.) zaznaczył, że preliminarz budżetowy Ministerstwa jest mniejszy, niż w roku ubiegłym, lecz utrzymany mniej więcej na wysokości budżetu z lat poprzednich.

Referent zgłasza poprawki o zmniejszenie tego budżetu o dalsze 2 miliony, jednocześnie referent zapowiada ewentualnie dalsze zmniejszenie o 30 milionów w związku z ustawą o państwowym funduszu drogowym, który przewiduje nowe dochody na odbudowę dróg.

P. minister Robót Publicznych, Norwid Neugebauer oświadcza, że szczypty funduszy i niemożność opłacenia pewnych wielkich zamówień powoduje wielką ilość ustaw i rozporządzeń i brzoje należy na to, ażeby to nie stało się hamulcem życia technicznego w tych wszystkich dziedzinach.

Program prac Ministerstwa wymaga wielkich sum. Minister wie, że życie ten program skoryguje. Duży krok uczyniono w kierunku regulacji mostów.

Budżet Ministerstwa wynosi 150,000,000 zł., lecz według oświadczenia ministra na rzecz robót publicznych w Polsce wycygnano wano sumę 257 milionów zł., gdyż kredyty innych ministerstw są przetwarzane z następnymi

Posel Chądzyński zaznacza, że budżet Ministerstwa Robót Publicznych wobec przesilenia gospodarczego nabiera specjalnego znaczenia i dlatego musi być nie niższy, jak inne budżety, lecz powiększony. Walkę z bezrobociem trzeba przekreślić, zdaniem mówcy, z dziedziny dopłat i zasiłków na dziedzinę celowych i dla Państwa pożytecznych robót.

Dalej poseł Chądzyński wyowiada się przeciwko skróceniu I miliona zł. na meliorację.

Posel Polakiewicz proponuje przeprowadzenie standaryzacji gmachow pewnych typów.

Posel Rymer ma pewne zastrzeżenie co do funduszu drogowego.

Mówca domaga się przeznaczenia na budowę szkół tej samej sumy jak na restaurację gmachow reprezentacyjnych.

Posel Grzeźnarowski wyowiada opinie, że Ministerstwo Robót Publicznych powinno liczyć się z Ministerstwem Pracy i zastanawia się nad najbardziej celowymi robotami.

Mówca apeluje, aby nowy podatek obciążał tylko samochody zwyżkowe, a nie autobusy.

Posel Rzoska zwraca uwagę aby mieć na oku całość budżetu i nie zajął się wielkimi żądaniami bez pokrycia.

Mówca zgadza się, że autobusy najbardziej niszczą szosy

Nowa trucizna

W Anglii zdarzył się wypadek zatrucia nieznana dotychczas trucizną. Niejaki Harold Simons zmarł nagle, wraz ze swą sześciolletnią córką, wśród zagadkowych okoliczności. Oboje zachorowali mianowicie po spożyciu posiłku i zmarli bezpośrednio potem, tak szybko, że nie było mowy o ratunku. Nakazana przez sąd sekcja zwłok, z początku nie dała żadnych konkretnych wyników, dopiero druga dokładniejsza analiza wykazała w organizmie obojga ślady tantalu. Jest to metal używany do włókien żarówek elektrycznych. Był to pierwszy wypadek odkrycia w organizmie ludzkim tego metalu. Próby zastrzykiwania tantalu zwierzętom wykazały, że nawet najdrobniejsza ich cząstka powoduje śmiertelne zatrucie. Dotychczas jednak nie ustalono sprawnie, w jaki sposób trucizna dostała się do potraw, których spożycie kosztowało życie obojga Simonsów.

Z życia latarnika

Okropnych samotnych dwanaście dni podczas czuwania przy żalankach towarzyszył niejaki Otter Head. Stanowił on wraz z Gilbertem Mac Lachlanem jedyną załogę wielkiej latarni morskiej na atlantyku. Pewnego dnia Mac Lachlan nie strzeżąc się z wysoce schodzących prowadzących do latarni schodów tak nieszczęśliwie że zabił się na miejscu. Towarzysz jego został więc skazany na samotność i samodzielne obsługiwanie latarni, której zaopieczony dozorca jentowakoby wiele nakreślił na murze. Zdając sobie dobrze sprawę z doniosłości obowiązku, dzielny Otter Head przez dwanaście dni i noc pełnił służbę, nie mając czasu nawet na spokojny posiłek. Co pewien czas dawał sygnały na żyłki stopy, światła z żarówką o pomiarze ale przylgnięte burza nie dochodziły do żalnego okrętu. Wreszcie jakiś śmiały jentowak, który przypłynął i zabrał się w tamte strony, przyszedł biednemu z pomocą, doprowadził do pochowania towarzysza i zawiadomił władze portowe o wypadku.

Z jakich źródeł powstanie fundusz na budowę dróg

WARSZAWA, 15. I. Na najbliższym posiedzeniu Sejmu znajdzie się w pierwszym czytaniu projekt ustawy o funduszu drogowym. Fundusz drogowy, tworzy Ministerstwo Robót Publicznych z opłat, które wprowadzone będą od samochodów, od biletów autobusowych, od reklam ustawionych wzdłuż dróg publicznych oraz ze specjalnej dotacji skarbu Państwa.

Za każde 100 klg. wagi samochodowej opłata wynosić będzie po 40 zł. rocznie, a od samochodów ciężarowych również po 40 zł. rocznie, za każde 100 klg. wagi, po 50 zł. rocznie, za 100 klg. wagi samochodów ciężarowych w zależności od wagi przewożonych.

Ponadto wprowadzone będą

opłaty od przewożonych na drogach międzymiastowych towarów w wysokości po 3 gr. od każdej tony na dystansie każdego kilometra. Autobusy międzymiastowe uszczędniają na rzecz funduszu drogowego jedną trzecią części ceny biletu. Autobusy miejskie od opłat tych będą zwolnione.

Ojciec Rząd przyniesie, że na fundusz drogowy uda się zebrać 70 milionów zł. i całkowicie te sumy uruchomi na budowę nowych dróg, oraz na pokrycie dróg obecnie istniejących cementem, asfitem, lub kostką kamienną.

Akcje budowy dróg z funduszu drogowego przedsięwzięcie Rząd również z uwagi na konieczność dania zatrudnienia coraz liczniejszemu rzeszom b. robotnych.

Amy Johnson zrezygnowała z lotu do Chin

WARSZAWA, 15. I. Lotniczka angielska Amy Johnson wróciła dziś kolacją z Moskwy do Warszawy i zakomunikowała przedstawicielom prasy, że — ze względu na straszną zimę syberyjską — zrezygnowała z zamierzonego lotu do Chin. Jutro o godzinie 7-mej, rano p. Johnson na swoim aparacie odleci z Warszawy do Londynu.

Nieudane demonstracje

WARSZAWA, — Donoszą z Łodzi, iż w dniu wczorajszym komunistki usiłowali wywołać demonstracje przed więzieniem przy ul. Gdńskiej, gdzie odsiadują kary komunistki. Zapowiedziana demonstracja nie doszła do skutku, a przed więzieniem zebrała się garstka młodziutych manifestantów, którzy b. policja bez trudności rozproszyła. Aresztowano 12 osób, z których większość stanowią uczennice szkół średnich.

Kino „PRZYSTAŃ”

Początek seansów: 4 i 6 dla młodzieży szkolnej, 8 i 10 dla publiczności starszej.

„TWOJE CZARNE OCZY”

W roli głównej: ulubienca publiczności, niezrównana COLLEEN MOORE

Nad program: OKOLICE WARSZAWY

Teatr „PALACE”

Teatr Objazd. Z A.S.P. Sam. Woj. Białostockiego pod dyr. J. KROKOWSKIEGO

Poniedziałek 19 stycznia 1931 r.

PREMJERA BROADWAY

Szatka w. J. Ashton Philippa Dunninga i George Abbota.

Przebiegi i B. Rychlińskiego. Bilety w kasie teatru od godz. 10 do 2 po południu od 5 do końca przed. Początek o godz. 8.15 wiecz. 450

MASZYNOWA Amerykańska Prasownia PAROWA FARBARNIA i CHEMICZNA PRALNIA

„ATLAS” BIAŁYSTOK

ul. Sienkiewicza № 14, tel. 381. Przyjmujemy się do farbowania, czyszczenia i prasowania damskiej, dziecięcej i męskiej ubrania oraz do plisowania i dekoryzowania. Prasowanie maszynowe i wywabianie plam na piekaniu. Wykonanie robót solidnie i terminowo. 50—

CHŁOPCY do sprzedaży gazet potrzebni

Zgłaszać się do godziny 11 do 12 w Administracji „Głosu Ziemi Białostockiej” ul. św. Rocha 3.

Akwizytorzy ogłoszeniowi zd. lni i inteligentni potrzebni

Zgłoszenia pisemne z referencjami nadsyłać do Administracji „Głosu Ziemi Białostockiej” Białystok, św. Rocha 3.

1.000-ce nowoczesnych gospodyń prasuje swoją bieliznę żelazkiem elektrycznym i są zadowolone z jego nieocenionych zalet, wygody, czystości i tanich kosztów. Prędko, czysto i tanio prasuje się tylko żelazkiem elektrycznym. Grzejniki elektryczne sprzedaje Elektrownia Białostocka na 10-cio miesięczne raty. Obstałowac można przez telefon № 3-91 Białostockie Towarzystwo Elektryczności Spółka Akcyjna.

Radjo-odbiorniki na prąd zmienny i stały krajowych firm i zagranicznych oraz własnego wyrobu GŁOŚNIKI, ANODÓWKI, AKUMULATORY i t. d. polecają BRACIA PARYS Białystok, Sienkiewicza 28ª tel 5-05 na długoterminowe raty Adres wyciąć i zachować!

APOLLO DZIŚ PREMIERA! Początek o g. 6.10, 8.10, 10.10 Ceny miejsc od 1 zł. 25 gr. Najlepszy film usternich... NIEBIESKI MOTYL Największa i najlepsza kreacja Emilia Jannings'a W roli czarującej uwodzicielki Lola-Lola, — Marlena Detrich UWAGA: Do obrazu przygrywa orkiestra symfoniczna (12 osób) Zespół Muzyków.

„MODERN” Początek: 6.30, 8.30, 10.30 Ceny od 1 zł Premjeral Najpiękniejszy film wszystkich czasów Dźwiękowy film „Paramount” według powieści Blasco Ibaneza KREW na PIASKU W roli głównej: Niezapomniany, baski Rudolf VALENTINO Ilustracja muzyczna orkiestry VICTORA TALKINGA—120 osób.

Kino „POLONJA” Początek seansów o g. 7, 8³⁰, i 10 DZIŚ CZARNA GWARDAJA W roli głównej: Victor Mc. Lagnen i Myrna Loy Ponadto: Komedia w dwóch aktach.

Czytajcie i popierajcie „Głos Ziemi Białostockiej”

Redaktor przyjmuje od godz. 12-13; telefon № 10-06 dodatkowy Redakcja czynna od godziny 12-14 i od 19-21 Telefony Redakcji, dzienny — 10-06 nocny — 2-73. Rękopisów redakcja nie zwraca. CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnieniem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł. CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowej wysokości przed tekstem — 70 gr.; w tekście 80 gr. za tekstem — 25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty — 1 zł. za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy — 50 proc. niższej. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Układ ogłoszeń przed tekstem 5° amowy, za tekstem 10° amowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 68.425 Wydawca: Tow. Wydawnicze Polska Drukarnia w Białymstoku, Sp. Akc., Białystok ul. Ś-go Rocha 3 Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Migacz